

نبض اقتصاد

تبعات کاهش ارزش

پول ملی

🔴 تورم و کاهش ارزش پول ملی دو روی يك سكه‌اند. براساس گزارش مرکز آمار ایران شاخص كل قیمت مصرف‌كنندگان عضو هیات علمی دانشگاه فاصله دو سال منتهی به مرداد۱۳۹۹تقریبادوبرابر شده‌است. این شاخص در مرداد ۱۳۹۷ بر مبنای سال پایه ۱۳۹۵ معادل ۱۲۸ و در ماه مشابه سال ۱۳۹۹ برابر ۲۳۵ بوده‌است. این به آن معنی است که قدرت خرید واقعی پول مردم به نصف تقلیل یافته‌است. عدم کنترل حجم نقدینگی در اقتصاد و جبران کسری بودجه دولت با افزایش چاپ ونشر اسکناس از يك طرف و حجم بالای بیکاری پنهان در کشور از طرف دیگر، زمینه‌ساز اصلی کاهش ارزش پول ملی در دوره‌های مختلف به‌خصوص در سال‌های اخیر بوده‌است. منظور از بیکاری پنهان شاغلانی هستند که در تخصص اصلی خود مشغول به کار نیستند و عموما از طریق رانت‌های مختلف پست‌های حساس و مهمی را هم به‌عهده گرفته‌اند. متأسفانه تعداد بسیار زیادی از کارکنان و مدیران ادارات و سازمان‌های مختلف کشوری در عنوانی غیر از تخصص خود مشغول به کار هستند که نه‌تنها بازدهی بسیار پایینی دارند، بلکه به دلیل فقدان تخصص لازم و عدم برخورداری از توانایی‌های مدیریتی و رهبری مناسب، انگیزه و بازدهی تولید نیروهای تحت سرپرستی خود را نیز کاهش داده‌اند. انتصاب کارکنان در پست‌های مدیریتی بر اساس سلاقی و نفوذ سیاسی و عدم لحاظ توانایی‌های علمی وتخصصی درانتخاب مدیران ضربات شدیدی بر تولید و رفاه اقتصادی مردم وارد کرده‌است. کاهش تولید زمینه‌ساز افزایش قیمت‌ها (تورم) در جامعه می‌شود و متأسفانه برخی مدیران با مطرح نمودن و پرزنگ کردن نقش تحریم‌های اقتصادی ضصف‌های مدیریتی خود را پنهان می‌کنند و نتیجه نهایی آن کاهش ارزش پول ملی است، چرا که وقتی تولید به حد کافی در جامعه‌ای رخ ندهد اقتصاد با کمبود عرضه مواجه شده و این امر خود به خود به افزایش تورم یا کاهش ارزش پول ملی در جامعه منجر می‌شود. یکی از آثار مخرب تورم، کوچک‌شدن سفره مردم است که تبعات منفی متعددی بر سطح زندگی و رفاه اکثریت جامعه به همراه داشته‌است. گرچه عده معدودی از این وضعیت ناپسامان اقتصادی متحکم می‌گردند. هرگاه يك دوره تورمی در اقتصاد حاکم می‌شود، سود سرمایه‌گذاران و مالکان اقتصادی افزایش می‌یابد، ولی حقوق‌بگیران چون از مالکیت شخصی برخوردار نیستند به مرور زمان در وضعیت نامطلوب‌تری قرار می‌گیرند، چون حقوق و دستمزدشان به نسبت تورم افزایش نمی‌یابد. طبیعتا تعداد حقوق‌بگیران و افرادی که در گروه درآمدی ثابت قرار دارند از صاحبان سرمایه‌ها و بنگاه‌های تولیدی بیشتر است، تورم و کاهش ارزش پول ملی تاثیر منفی بر درآمد واقعی ملی دارد. در واقع تورم به افرادی که درآمد ثابتی دارند (مانند کارمندان دولت و یازنشستگان) به شدت صدمه می‌زند،از قدرت خرید واقعی آنها می‌کاهد. این افراد معمولاً در دوره تورمی در وضعیتی قرار می‌گیرند که در مقابل افزایش قیمت‌ها قادر به افزایش درآمد خود هم راستا با افزایش هزینه‌ها نبوده و در نتیجه نمی‌توانند سطح زندگی خود را ثابت نگه دارند. یکی دیگر از تبعات منفی کاهش ارزش پول ملی، وخیم‌تر شدن سطح زندگی و رفاه طلبکاران در مقایسه با بدهکاران است، زیرا در این شرایط طلبکاران دیونی را که دریافت می‌کنند قدرت خرید سابق را نداشته و با آن، می‌توان مقدار کلای کمتری را خریداری کرد. زمانی‌که ارزش پول ملی به مرور زمان در حال کاهش است، مصرف‌کنندگان پیش بینی می‌کنند که با پس انداز پول خود در مؤسسات مالی و بانک‌ها دچار ضرر و زیان خواهند شد، از این رو ذخیره‌های پولی خود را به جای آن‌که در بانک‌ها پس انداز کنند هزینه می‌کنند تا از ضرر کاهش ارزش پول ملی مصون بمانند. بنابراین تقاضا برای کالاهای مصرفی افزایش می‌یابد و این امر باعث دامن زدن هر چه بیشتر به تورم و کاهش فزاینده ارزش پول ملی می‌شود. به عبارت دیگر با توجه به عکس‌العمل خاتوارها نسبت به تغییرات ارزش پول ملی و پیش‌بینی آنان مبنی بر این‌که افزایش قیمت‌ها در آینده سیر فزاینده خواهد داشت احساس بی‌اعتمادی نسبت به ارزش پول ملی در جامعه ایجاد و پول کشور در ذهن افراد جامعه به‌عنوان پول سوزان نقش پیدا می‌کند.

نکرده‌اند، باید به سامانه طرح اقدام ملی بروند و در بخش مشاهده درخواست با ثبت کدملی، وضعیت خود را اعلام کنند. چنانچه امکان ورود برای آنها مهیا نشد، با انتخاب فراموشی رمز عبور و دریافت کد، این امکان برای متقاضیان فراهم خواهد شد. /مهر

آماده رفع نیاز بازار کشورهای منطقه هستند و سعی بر افزایش کیفیت و کاهش قیمت دارند تا بتوانند سهم بازار خود را در جهان افزایش دهند. در این شرایط صادرات کشاورزی و لبنیات می‌ماند. از آنجا که کشاورزی ایران هم هنوز وارد فاز صنعتی نشده است قطعا دوام زیادی نخواهند داشت. از سوی دیگر باید توجه داشت حرکت نکردن در راستای اقتصاد جهانی باعث شده هزینه تولید در ایران افزایش یابد و قیمت تمام شده کالا بالا برود که این موضوع مانع رقابت کالاهای ایرانی در بازارهای جهانی می‌شود. متأسفانه هنوز تولید صادرات محور در کشور جا نیفتاده و ما به هدر رفت منابع عادت کرده‌ایم. اگر بخواهم مثالی در این زمینه بزنم باید گفت در شرایطی که جهان در حال تولید پکیج برای سیستم گرمایش و سرمایش است ما به سراغ تولید بخاری می‌رویم که دیگر کارایی ندارد و برای راه‌اندازی این کارخانه از نظام بانکی تسهیلات پرداخت می‌شود. متأسفانه کالای ترک و چین برای کشور ما برند شده‌است در حالی که مواد اولیه برخی از کالاهایی که وارد کشور می‌شود از ایران به آنها می‌رسد. اگر بخواهم این موضوع را جمع‌بندی کنم باید بگویم خدمات پس از فروش، کیفیت و قیمت کالاهای صادراتی می‌تواند نظر خریدار را جلب کند در حالی که در ایران پایه این موضوع در حد شعار باقی مانده و همین طور شعاری به کار خود ادامه داده‌ایم. برخی از واحدهای تولیدی که از نظام بانکی از عنوان خودکفایی در تولید تسهیلات دریافت کرده‌اند، توانایی رقابت با شرکت‌های کوچک خارجی را ندارند و موجب اتلاف سرمایه و انرژی کشور شده‌اند.

🔴 **اگر بخواهیم به نقطه تعداد و ایده‌آل**

برسیم چند سال زمان نیاز داریم؟

رسیدن به این مرحله هم آسان است و هم سخت. مسائلی در حوزه قوانین تجاری ایران است که فشار زیادی به تولید و بخش‌های دیگر وارد می‌کند. اگر می‌خواهیم به تولید و صادرات کشور کمک کنیم باید سنگ‌هایی که سر این راه وجود دارد را بر داریم. انجام این کار باعث می‌شود بخش زیادی از مشکلات همان‌طور که در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی رهبر معظم انقلاب در سال ۹۲ آمده اقتصاد ایران باید درون زا و برون نگر باشد. یعنی ظرفیت‌های داخلی خود را در یابد و نگاه به اقتصاد بیرونی داشته باشد. درست است که تولید مقدس است اما تولید و عرضه کالا با هر قیمتی، احجاف به مردم است.

🔴 **یکی از مواردی که منافعان افزایش نرخ ارز به عنوان نکته مثبت یاد می‌کردند، رشد صادرات با افزایش نرخ ارز است. به نظر تان چرا این موضوع در اقتصاد ایران صادق نبوده و به‌رغم کاهش شدید ارزش پول ملی در ایران شاهد رشد صادرات نبوده ایم؟**

نرخ واقعی ارز بر پایه ۱۰ هزار تومان است و اصلا اعداد و ارقامی که اعلام می‌شود با واقعیات اقتصاد ایران همخوانی ندارد. به نظر من افزایش قیمت دلار ناشی از سوء مدیریت مسؤولان اقتصادی و تا حدی تحت‌تاثیر جنگ اقتصادی دشمن است. اما به قول شما اگرچه

افزایش نرخ ارز به عنوان یکی از مشوق‌های صادراتی مطرح است اما تاکنون نتوانسته‌ایم از این شرایط بهره ببریم. اگر قرار بود افزایش نرخ ارز، مشوقی برای صادرات باشد اکنون حتی یک کالا هم در داخل کشور پیدا نمی‌شد و همه کالاها راهی کشورهای دیگر می‌شد؛ اما این اتفاق نیفتاده است. دلیل اصلی هم

که این اتفاق نیفتاده این است که تولید ما صادرات محور نبوده‌است.

🔴 **شما رئیس اتاق بازرگانی ایران و عراق هستید. اکنون وضعیت تجارت ایران و عراق را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

عراق پذیرنده بسیاری از کالاهای ایرانی است و اگر کوچک‌ترین انحرافی در رعایت

استانداردهای جهان اتفاق بیفتد کشورهای دیگر آماده‌تأمین کردن نیاز آنها هستند. این در حالی است که استاندارد کالاهای ایرانی، جهانی نیست و نمی‌تواند با همه کشورها رقابت کند. در حال حاضر پاکستان، چین و ترکیه

🔴 **بحث خودر و کمی تخصصی است. نگاه برخی افراد این است که باید به هر نحوی از تولید ملی حمایت شود. چرا که برای مثال اگر سایه حمایت از صنعت خودر برداشته شود افراد زیادی بیکار می‌شوند. این رویه سال‌هاست وجود دارد. در این زمینه چه نظری دارید؟**

حمایت به این معنی نیست که دور کشور دیوار بکشید و تولید جزیره‌ای باشد. همان‌طور که در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی رهبر معظم انقلاب در سال ۹۲ آمده اقتصاد ایران باید درون زا و برون نگر باشد. یعنی ظرفیت‌های داخلی خود را در یابد و نگاه به اقتصاد بیرونی داشته باشد. درست است که تولید مقدس است اما تولید و عرضه کالا با هر قیمتی، احجاف به مردم است.

🔴 **نرخ واقعی ارز بر پایه ۱۰ هزار تومان است و اصلا اعداد و ارقامی که اعلام می‌شود با واقعیات اقتصاد ایران همخوانی ندارد. به نظر من افزایش قیمت دلار ناشی از سوء مدیریت مسؤولان اقتصادی و تا حدی تحت‌تاثیر جنگ اقتصادی دشمن است. اما به قول شما اگرچه**

افزایش نرخ ارز به عنوان یکی از مشوق‌های صادراتی مطرح است اما تاکنون نتوانسته‌ایم از این شرایط بهره ببریم. اگر قرار بود افزایش نرخ ارز، مشوقی برای صادرات باشد اکنون حتی یک کالا هم در داخل کشور پیدا نمی‌شد و همه کالاها راهی کشورهای دیگر می‌شد؛ اما این اتفاق نیفتاده است. دلیل اصلی هم که این اتفاق نیفتاده این است که تولید ما صادرات محور نبوده‌است.

🔴 **شما رئیس اتاق بازرگانی ایران و عراق هستید. اکنون وضعیت تجارت ایران و عراق را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

عراق پذیرنده بسیاری از کالاهای ایرانی است و اگر کوچک‌ترین انحرافی در رعایت استانداردهای جهان اتفاق بیفتد کشورهای دیگر آماده‌تأمین کردن نیاز آنها هستند. این در حالی است که استاندارد کالاهای ایرانی، جهانی نیست و نمی‌تواند با همه کشورها رقابت کند. در حال حاضر پاکستان، چین و ترکیه

با در اختیار داشتن کد رهگیری قرارداد محل اجاره خود برای ثبت نام در طرح تسهیلات ودیعه مسکن تا تاریخ ۳۰ مهرماه به سامانه طرح اقدام ملی مسکن به نشانی tem.mrud.ir مراجعه و نسبت به ثبت نام اقدام کنند.
اصلانی ادامه‌داد؛ متقاضیان دریافت وام ودیعه مسکن که ثبت نام کرده و هنوز پیامکی دریافت

فردا مهلت ثبت نام وام ودیعه مسکن تمام می‌شود

پروانه اصلانی در خصوص آخرین مهلت ثبت نام وام ودیعه مسکن گفت: تنها دو روز (امروز و فردا) به پایان مهلت ثبت نام در طرح تسهیلات ودیعه مسکن باقی مانده‌است. مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی تصریح کرد: ضروری است تمامی مستأجران فاقد مسکن دارای اجاره نامه رسمی

گفت وگوبا وزیر پیشین بازرگانی درباره مشکلات وموانع توسعه صادرات

نباید اقتصاد را به انتخابات کشورهای دیگر گره بزنیم

🔴 امروز ، روز ملی صادرات است. صادراتی که اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ به اوج خود رسیده بود با تشدید تحریم‌ها و شیوع کرونا طی یک سال گذشته روزگار چندان خوشی را سپری نمی‌کند. موضوعی که به کاهش درآمد‌های ارزی کشور منجر شده است. همواره بخشی از نیاز ارزی کشور از طریق صادرات غیرنفتی تأمین می‌شود. موضوعی که بازگشت تحریم‌های آمریکا، سنتی بودن رویه صادرات در ایران و صادرات محور نبودن تولیدات ایرانی باعث شده درآمد‌های ارزی کشور تا حد قابل توجهی کاهش یابد. وقتی در هر دولتی پای صحبت مسؤولان آن دولت می‌نشینیم اگرچه از ظرفیت‌های مناسب ایران برای تولید و صادرات می‌گویند اما کارنامه تجاری دولت‌ها در طول دهه‌های مختلف نشان می‌دهد هرگز به میزانی مناسب از ظرفیت‌های موجود در کشور استفاده نشده است. جملاتی از قبیل این‌که ایران از نظر منطقه‌ای و جغرافیایی در موقعیت مناسبی قرار دارد، معادن ایران ظرفیت بالایی برای ایجاد اشتغال و توسعه دارند، می‌توان با صادرات زعفران، فرش و پسته به اندازه صادرات نفتی درآمد داشت و ... به عبارتی تکراری

تبدیل شده است. این‌که چرا از این ظرفیت مناسب استفاده مناسبی نشده است چارچوب گفت‌وگوی جام جم با یحیی آل اسحاق، وزیر پیشین بازرگانی در روز ملی صادرات است که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

موضوع باعث شده مشکلاتی که امروز با آن روبرو هستیم بیشتر خودش را نشان دهد. 🔴 **منظور شما این است که دولت‌ها موانعی برای تجارت ایران ایجاد کردند؟** نه فقط برای تجارت ایران، بلکه برای همه این موارد عملکرد دولت‌ها متفاوت بوده است. کشور ما دارای سه کلمه جمهوری اسلامی ایران است. یعنی باید قوانین آن بر اساس جمهور، اسلام و ایران باشد اما در عمل مشاهده می‌کنیم ما مدل‌های بانک جهانی، اقتصاد بازار و نسخ دیگر که در کشورهای غربی شکست خورده را در داخل کشور اجرا می‌کنیم و توقع موفقیت هم داریم. جمهوری اسلامی ایران ۴۲ سال است که شکل گرفته و به رغم موفقیت در همه حوزه‌ها از نظر اقتصادی نتوانسته عملکرد مناسبی داشته باشد. در ابتدای انقلاب اسلامی کشور با تهاجم رژیم بعث عراق مواجه شد و جوانان ایرانی از کشور خود دفاع کردند. از همان زمان اقتضات کشور تغییر کرد و در همه زمینه‌ها رشد کردیم. امروز در زمینه نظامی، دفاعی، علمی، فناوری و.... رشد خوبی داشته ایم اما از حوزه مهمی به نام اقتصاد غافل شده ایم و رشدی در این بخش حادث نشده است. دلیل این ناکامی هم اجرای نسخه‌های کشورهای دیگر در حوزه اقتصاد بود. به بیان بهتر از همان ابتدا استراتژی تجاری و صنعتی مشخصی نداشتیم. موضوع بعدی سیاست زدی اقتصاد است. سیاست مانند یک علم است اما زمانی که با اقتصاد درگیر شود ماهیت اصلی خود را از دست می‌دهد. هرچند اکنون کشورهای موفق در سیاست سعی می‌کنند از وضعیت مناسب خود برای حوزه اقتصاد هم استفاده کنند اما متأسفانه در اکثر دولت‌های ایران موضوع سیاست و اقتصاد ایران به صندوق رای کشورهای دیگر گره خورده تا تصمیم گیری شود. سوال این است که چرا ایران با این همه ظرفیت اقتصادی، باید منافع خود را به صندوق رای کشورهای دیگر گره بزند. 🔴 **دقیقا منظور تان از استراتژی تجاری چیست؟** دو نگاه در کشور وجود دارد. یکی تولید برای استفاده داخلی و صادرات مازاد آن و دیگری تولید صادراتی. در نگاه اول می‌گویند تولیدی که انجام می‌شود ابتدا باید نیاز بازار داخل را

🔴 **به نظر شما ایران به‌رغم قوانین زیادی که در حوزه تجارت دارد و البته تلاش‌هایی که در حوزه افزایش صادرات طی این سال‌ها صورت گرفته، چرا هنوز با چالش‌های مهمی در حوزه صادرات مواجه است؟**

ایران به‌رغم موقعیت جغرافیایی و ژئوپلیتیک، منابع طبیعی، ظرفیت بالای معادن به طوری که می‌توان گفت ایران دارنده کامل جدول مندلیف است در کنار نیروی انسانی متخصص، ذخیره فراوان نفت و گاز و همین‌طور ورودی‌هایی که در حوزه اقتصاد دارد نتوانسته خروجی مناسبی داشته باشد. ایران از معدود کشورهایی است که هم منابع زیرزمینی فراوانی دارد و هم از منابع طبیعی و موقعیت تجاری مناسبی برخوردار است.

🔴 **اگر موافق هستید کمی جزئی‌تر به موضوع بپردازیم، ما بارها از شما و سایر مسؤولان کشور در دولت‌های مختلف، از موقعیت مناسب ایران و مزیت‌های نسبی کشور در امر تولید و صادرات شنیده‌ایم. سوال این است با وجود این چرا نتوانستیم از این ظرفیت خوب درست استفاده کنیم؟**

به نتیجه نرسیدن این موضوع به دلیل محدودیت‌های داخلی و خارجی است. برخی کارشناسان موضوع تحریم‌ها و محدودیت‌های تجاری را مطرح می‌کنند که عامل اصلی ناتوانی صادرات ایران بوده اما بررسی ریشه‌ای موضوع نشان می‌دهد محدودیت‌های داخلی نیز نقش زیادی در این ماجرا داشته است. ایران با ظرفیت‌های بزرگی که در اقتصادش دارد نباید نیروی بیکار در کشور داشته باشد اما متأسفانه طبق آمار رسمی که بر اساس استانداردهای سازمان جهانی کار محاسبه می‌شود ما در حال حاضر حدود چند میلیون بیکار در کشور داریم. طبق اعلام سازمان جهانی کار، اگر یک فرد بتواند در هفته دو ساعت کار کند می‌تواند زنده بماند و اقلام اولیه خوراک مورد نیاز را برای خود تهیه کند، در نتیجه در فهرست بیکاران قرار نمی‌گیرد. این در حالی است که کارگران ایرانی یک ماه کار می‌کنند و باز هم توانایی تأمین اقلام اولیه زندگی خود را ندارند. یکی از مواردی که باید به آن توجه کرد این است که دولت‌ها سیاست‌های مختلفی را در طول سال‌های گذشته در کشور اجرا کردند و این